

батьків з ким проживає дитини, та хто доглядає за нею, незалежно від факту реєстрації шлюбу.

Список використаних джерел:

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
2. Про охорону дитинства : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. Ст. 142. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
3. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
4. Нагорна В. В. Права дитини з особливими потребами: історико-правовий аспект. Університетські наукові записки. 2012. № 4. С. 40-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_4_8
5. Рішення суду від 05.03.2024 по справі 513/122/24. Саратський районний суд Одеської області. URL: <https://opendatobot.ua/court/117539241-8fff2f02bf9b211acf0a1ef61ac97fc9>
6. Рішення суду від 12.03.2024 по справі 307/364/24. Тячівський районний суд Закарпатської області URL: <https://opendatobot.ua/court/117579271-db744c5fd2a23159c8bccad14584e6ae>
7. Порядок встановлення лікарсько-консультативними комісіями інвалідності дітям: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 р. № 917 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/917-2013-%D0%BF#Text>

СТЕФАНИШИН Наталія Михайлівна

кандидатка юридичних наук, доцентка,

доцентка кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ В КРАЇНАХ ЄС: ВИКЛИКИ ВІЙНИ

Жорстока російсько-українська війна, яку розпочала Російська Федерація проти України 24 лютого 2022 року і, на жаль, триває сьогодні, торкається прав та інтересів кожного українця - повнолітнього та малолітнього, працездатного та непрацездатного, осудного та

неосудного, оскільки, держава Україна та її міжнародна європейська спільнота загалом, в пріоритет ставить забезпечення життя та здоров'я людини, що є найвищою соціальною цінністю, її безпеку, гарантії захисту прав людини та їх належну правову охорону.

Особлива права охорона надається найбільш вразливим верствам населення до яких слід віднести дітей. Так, на національному рівні права та інтереси дітей регламентуються Конституцією України, Сімейним Кодексом України, Цивільним Кодексом України, Кримінальним Кодексом України, Кодексом законів про працю України, Законами України «Про міжнародне приватне право», «Про охорону дитинства» та рядом інших законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів. На міжнародному рівні Україна не лише долучилася до низки Міжнародних Організацій діяльність яких спрямована на захист прав дитини, а її ратифікувала низку Міжнародних Договорів та Конвенцій – Конвенцію ООН про права дитини 1989 р., Нью-Йорську Конвенцію про стягнення аліментів закордоном 1956 р., Гаазьку Конвенцію про юрисдикцію, застосовуване право, визнання, виконання та співробітництво стосовно батьківської відповідальності й заходів захисту дітей 1996 р., Європейську Конвенцію про здійснення прав дітей 1996 р., Конвенцію про контакт з дітьми 2003 р., Конвенцію країн СНД про правову допомогу та правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах 1993 р., тощо. Всі зазначені нормативні документи створили «правове поле» для реалізації та правового захисту прав та інтересів українських дітей в період її воєнного стану як в Україні, так і за її межами, оскільки війна стала причиною масової інтеграції українців в іноземні держави.

За статистичними даними Євростат станом на 01 січня 2024 року 4,24 мільйона українських громадян отримали тимчасовий захист в країнах ЄС, з них 1,4 мільйона дітей. Проте, як вказує Євростат ці цифри не є остаточними, оскільки, не всі українці зверталися до офіційних органів відповідної країни ЄС для отримання тимчасового захисту. Окрім того, дана статистика не охоплює дані з інших країн, зокрема, США, Канади, Австралії, Туреччини тощо, а лише дані з країн ЄС [1].

Перетнувши український кордон та опинившись в країнах ЄС з 24 лютого 2022 року перед українцям постало питання їх офіційного перебування та проживання на території тієї чи іншої держави. У запропонованій науковій публікації розглянемо питання щодо реалізації прав та інтересів українських дітей в країнах ЄС, на прикладі, Німеччини та Польщі.

У Німеччині українці, в тому числі, й діти мали можливість отримувати право на офіційне перебування на території Німеччини зареєструвавшись у двох правових статусах, як біженець або ж як особа,

котра потребує тимчасового захисту відповідно до Законів Німеччини «Про перебування іноземців», «Про перебування, трудову діяльність й інтеграцію іноземних громадян на територію Німеччини», «Про Федеральний центральний реєстр і виховний реєстр». Безумовно, від імені дитини всі дії пов'язані з реєстрацією офіційного перебування дитини в даній державі вчиняли її батьки чи офіційні представники, наприклад, опікуни, (до котрих ставилася вимога наявності офіційних документів, що підтверджували факт батьківства чи опікунства над дитиною) відповідно до вище згаданих законів, а також, відповідно до книги 4 Німецького цивільного уложення, положеннями якої регулюються сімейно-правові відносини в Німеччині [2]. Усі українці впродовж 90 днів після прибуття мали зареєструватися в офіційних органах – KVR - Муніципалітетах, що створені та працюють як органи на місцях в кожній Землі Німеччини особисто або ж онлайн заповнивши відповідну анкету та надіславши її на офіційну електронну адресу Муніципалітету. Відповідно до параграфу 24 Закону про проживання у Німеччині за результатами відповідної реєстрації українцям впродовж 3 місяців видавався дозвіл на проживання – Aufenthaltserlaubnis (Fiktionsbescheinigung / Aufenthaltstitel) до 04 березня 2024 року, котрий з 04 березня 2024 року був продовжений ще на один рік до 04 березня 2025 року за умови офіційного перебування на території Німеччини та не вчинення ряду правопорушень визначених параграфом 24 Закону про перебування, трудову діяльність й інтеграцію іноземних громадян на територію Німеччини. Поряд з дозволом на офіційне перебування українці отримували й дозволи на офіційне проживання, а повнолітні особи, й на працевлаштування [3].

З реалізацією права дитини на офіційне перебування на території Німеччини тісно пов'язано й право дитини на житло, що регламентується Законом про допомогу особам, що просять притулку у Німеччині. Так, на початку війни дітей, котрі приїжджали в Німеччину посиляли в соціальне житло, що призначене для певних категорій осіб, в тому числі, й тих, котрі просять політичного захисту у зв'язку з війною, а також, сім'ї з дітьми посиляли у табори для біженців, де вони й офіційно реєструвалися та отримувала прописку, що в Німеччині є обов'язким (прописка має дещо інший правовий характер на відміну від України) [4].

Українці, в тому числі, й діти, котрі офіційно зареєструвалися були зобов'язані стати на облік в органи соціального захисту населення – Jobcenter, які сприяли в реалізації прав дитини в сфері охорони здоров'я, права на отримання психологічної допомоги в разі необхідності, права на отримання освітніх послуг, визнання українських

дипломів з супроводом, соціальних виплат, права на працю та інших прав [5].

Українські діти-сироти, діти, що позбавлені батьківського піклування чи діти, котрі потрапили на територію Німеччини без батьків, офіційних опікунів тощо, через офіційні органи Німеччини ставали на консульсько-дипломатичний облік та забезпечувалися повним «соціальним пакетом», як особи, котрі потребують тимчасового захисту на території Німеччини у зв'язку з війною в Україні [2].

«Відкрила двері» й прийняла українців та українських дітей й сусідня Республіка Польща. Перетнувши кордон України з 24.02.2022 р., приїхавши в Польщу українці повинні були подати клопотання про надання персонального номера – PESEL у Муніципалітет міста, до якого вони приїхали або в управління Гміни на території якої вони перебували впродовж 60 днів з 24 лютого 2022 року, а не від дати в'їзду в Польщу. Звичайно, від імені дитини всі дії вчиняли батьки. Згідно із Спецзаконом отримавши дозвіл на тимчасове проживання українці отримали право проживати на території Польщі впродовж 18 місяців з правом його ж продовження у разі, коли війна в Україні не буде припинена.

PESEL UKR для українців надавав не лише право на офіційне тимчасове перебування в Польщі, а й право на соціальну допомогу, медичні послуги, право на навчання та працевлаштування.

PESEL – це одинадцятизначний цифровий символ, за яким ідентифікують особу власника (аналог нашого ідентифікаційного коду платника податків). Він використовується під час звернення до всіх органів державної влади в Польщі. Номер PESEL містить у собі такі дані: дата народження, порядковий номер, стать та контрольні цифри.

Заяву на отримання PESEL особи подають особисто. Якщо заяву від імені дитини заповнювали батьки чи офіційні представники, то вони мали б додати паспорт, за відсутності свідоцтво про народження; дані батьків та/або особи, яка є законним представником; кольорову фотографію відповідного розміру. Присутність дитини до 12 років не є обов'язковою, окрім випадків, коли її особа встановлюється на підставі заяви.

Окрім того, були введені нові правила отримання карти тимчасового побуту для мігрантів з України, зокрема, для тих, котрі офіційно перебували на території Польщі до 24 лютого 2022 року, спрощена процедура отримання останньої, а також, осіб, котрі перетнули кордон з 24.02.2022 р., у двох випадках: офіційного працевлаштування у Польщі за висококваліфікованою професією; ведення на території Польщі господарської діяльності (офіційного бізнесу).

У зв'язку з воєнними діями, що мають місце й сьогодні в Україні перебувають і в інших країнах Європи, котрі отримують правову

охорону та захист як на основі міжнародних договорів, так і на рівні національного законодавства відповідної держави, де вони перебувають.

Запропонована тема наукової праці є широкою за своїм змістом та може виступати предметом інтерпретацій наукових досліджень, діалогів та дискусій в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Європейська статистика міжнародної міграції: що потрібно зробити Україні. Режим

доступу: URL: <https://cedos.org.ua/researches/yevropeiska-statystyka-mizhnarodnoi-mihratsii-shcho-potribno-zrobyty-ukraini/>

2. Німецьке цивільне уложення від 24 серпня 1896 року. Режим доступу: URL: <http://pravolib.pp.ua/pravo-germanii-8309.html>

3. Закон про перебування, трудову діяльність й інтеграцію іноземних громадян на територію Німеччини. Режим доступу: URL: <https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/DE/2023/11/ukraine-verordnung.html>

4. Закон про допомогу особам, що просять притулку у Німеччині. URL:

<https://www.germany4ukraine.de/resource/blob/2013722/2198110/5a7c2f006a60debe35d1a90885328e52/download-auf-wohnungssuche-ua-pdf-data.pdf?download=1>

5. Соціальний кодекс Німеччини. Режим доступу: URL: <https://www.germany4ukraine.de/hilfeportal-ua/%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D1%82%D0%B0-%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0/%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8>

6. Сімейний та опікунський кодекс Республіки Польща від 25 лютого 1964 року. URL: <https://www.migrapolis.pl/ua/%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB%D0%B8/%D1%88%D0%BB%D1%8E%D0%B1-%D1%83-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%89%D1%96/%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>

7. Закон Республіки Польща про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території України від 12 березня 2022 року.

URL:

<https://ukraina.interwencjaprawna.pl/%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D1%83-%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%8F%D0%BD%D0%B0%D0%BC-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD/>

СХАБ-БУЧИНСЬКА Тетяна Ярославівна

кандидатка юридичних наук, доцентка,

доцентка кафедри цивільного права навчально- наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ДО ПИТАННЯ ПРО НЕДОЛІКИ В ЗАКОНОДАВСТВІ ЩОДО СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ ДИТИНІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЕМ, ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМ ТА ОСОБОЮ, ЗНИКЛОЮ БЕЗВІСТИ

Один із головних конституційних обов'язків батьків закріплений у ч. 2 ст. 51 Конституції України і у ст. 180 Сімейного кодексу України, де проголошується те, що батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття. Саме для виникнення аліментного обов'язку не має значення чи батьки дитини перебувають у шлюбі, чи дитина народилася під час фактичних шлюбних відносин, чи у випадку визнання шлюбу недійсним, чи позбавлені вони батьківських прав, чи дитина від них відібрана тимчасово без позбавлення батьківських прав. Однак, лише одного біологічного походження дитини від батьків для виникнення батьківських прав та обов'язків, зокрема обов'язку по утриманні дитини, недостатньо. Необхідна наявна сукупність юридичних фактів. А саме, елементами юридичного складу, що спричиняють виникнення батьківських прав та обов'язків є народження дитини та реєстрація акту народження дитини в органах державної реєстрації актів цивільного стану. Тобто посвідчення походження дитини є не лише формальною ознакою, а й надає кровному спорідненню правового значення. Розривати факт кровного споріднення